

Vabariigi Valitsuse 4. oktoobri 2018. a määruse nr 91 „Keretü looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri” muutmine

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Looduskaitseseaduse § 10 lõike 1 alusel on Vabariigi Valitsusel õigus võtta ala kaitse alla, kehtestada ala kaitsekord ja vajaduse korral kaitsekorda muuta. Eelnõukohase määrusega muudetakse Keretü looduskaitseala välispiiri ja tsoneeringut.

Keretü looduskaitseala paikneb Võru maakonnas Rõuge vallas Lükkä ja Tsirgupalu külas ning Võru vallas Hännike ja Mustassaare külas.

Kaitse-eeskirja muutmine toimub kooskõlas looduskaitseseaduse § 13 lõikega 1.

Keretü looduskaitseala kaitse-eeskirja muutmine on tingitud Eesti julgeolekuolukorrast. Vabariigi Valitsus otsustas 20. oktoobri 2023. a korraldusega¹ nr 266 „Kaitseväe Nursipalu harjutusvälja laiendamine planeerimisseadust kohaldamata, keskkonnamõju hindamata jätmise ja Natura asjakohase hindamise algatamine” laiendada Nursipalu harjutusvälja. Sealhulgas kattub see Keretü looduskaitsealaga. Sellest tulenevalt muudetakse kaitseala piiri ja tsoneeringut, kaitseala kaitse-eesmärke ja kaitsekorda ei muudeta.

Keskkonnaministri määruse muutmise eelnõu on koostanud Keskkonnaameti looduskaitse planeerimise osakonna spetsialist Jaanus Tanilsoo (tel 5662 9831, e-post jaanus.tanilsoo@keskkonnaamet.ee), eelnõu kaitsekorra otstarbekust on kontrollinud Keskkonnaameti looduskaitse planeerimise osakonna juhtivspetsialist Nele Saluveer (tel 5693 9110, e-post nele.saluveer@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti õigusosakonna vanemjurist Evelyn Jallai (tel 5304 2764, e-post evelyn.jallai@keskkonnaamet.ee). Kliimaministeeriumi kontaktisik eelnõu ministeeriumide vahelisel kooskõlastamisel ja kinnitamisel on Marika Erikson (tel 626 2880, e-post marika.erikson@envir.ee), keeleliselt toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post siiri.soidro@tlu.ee).

2. Eelnõu sisu, muudatuste põhjendused

Kaitseala piire muudetakse, et võimaldada Nursipalu harjutusvälja laiendamist vajalikus mahus.

Kaitseministri 28. augusti 2023. a käskkirjaga nr 124 on kehtestatud „Nursipalu harjutusvälja arendusprogramm”². Selle kohaselt on Eesti iseseisva kaitsevõime väljaarendamiseks harjutusväljade arendamine ja laiendamine mõõdapääsmatu, võttes arvesse Kaitseväe vajadust arendada struktuuri tulenevalt uute võimete ja üksuste loomisest, uutest kasutusse võetavatest relvasüsteemidest, ajateenijate arvu suurendamisest, liitlaste kohalolu kasvust ning Eesti julgeolekut mõjutavatest ohtudest. Eeltoodu saavutamiseks on vaja kaks olemasolevat

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/321102023003>

² Kättesaadav <https://www.kaitseinvesteeringud.ee/nursipalu-laiendus/>

väljaõppeks kasutatavat ala Nursipalu ja Tsiatsungõlmaa liita ning laiendada, mille tulemusel tekiks u 99 km² suurune Nursipalu harjutusväli.

Vabariigi Valitsuse 19. detsembri 2024. a korralduse nr 256 „Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2023. a korralduse nr 266 „Kaitseväe Nursipalu harjutusvälja laiendamine planeerimisseadust kohaldamata, keskkonnamõju hindamata jätmine ja Natura asjakohase hindamise algatamine” muutmine seoses keskkonnale avalduvate mõjude hindamise ja Natura asjakohase hindamise aruande nõuetele vastavaks tunnistamisega ning Kaitseväe Nursipalu harjutusvälja piiri korrigeerimisega” (edaspidi *korraldus*) kohaselt tuleb Keretü looduskaitsealal raadatava ala kadu, mis on suures osas kanakulli elupaik, leevendada läheduses asuva must-toonekure elupaiga osa lisamisega Keretü looduskaitseala koosseisu.

Lahenduse ettepanek on tehtud kaitsealuste linnuliikide inventuuri (Nursipalu harjutusvälja laiendus) lõpparuandes³. Kõik muudatused toimuvad riigimaal.

3. Menetluse kirjeldus

Eelnõukohase määruse menetlus viidi läbi kliimaministri 16. septembri 2024. a käskkirjaga nr 1-2/24/355 algatatud haldusmenetluses. Keretü looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu oli avalikul väljapanekul 20. maist kuni 10. juunini 2026. a. Teade kaitse-eeskirja avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta ilmus 20.05.2026. a üleriigilise levikuga ajalehes Õhtuleht ja 21.05.2026. a kohalikus ajalehes Lõunaleht. Teade avaldati ka Keskkonnaameti veebilehel. Ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmus kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise teade 18.05.2026. a.

LKS §-s 9 sätestatud kaitse alla võtmise menetluse käigus saadeti teade kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise kohta Rõuge Vallavalitsusele, Riigimetsa Majandamise Keskusele, Eesti Erametsaliidule, MTÜ-le Eesti Metsa Abiks, Eesti Keskkonnaühenduste Kojale, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusele ja MTÜ-le Meie Nursipalu. Teade saadeti elektrooniliselt. Teates tehti ettepanek, et ilma vastava ettepanekuta avalikku koosolekut ei korraldata, ning paluti parandusettepanekud ja vastuväited esitada Keskkonnaametile kirjalikult hiljemalt 10.06.2026. a.

Tähtajaks (10.06.2026. a) esitati Keskkonnaametile kaks kirja. MTÜ Meie Nursipalu soovis oma kirjas tähtaja pikendamist vähemalt nädala võrra ja ettepanekuga nõustuti (vastamise tähtaega pikendati kuni 18.06.2026).

Tabelis 1 on esitatud ettepanekud määruse eelnõu ja seletuskirja kohta nende esitamise järjekorras.

³ Kotkaklubi 2023. Kaitsealuste linnuliikide inventuur (Nursipalu harjutusvälja laiendus) lõpparuanne.

Tabel 1. Ettepanekud Hiiumaa metsa looduskaitseala kaitsekorra muutmiseks

Ettepaneku tegija	Ettepaneku sisu	Tulemus
MTÜ Meie Nursipalu	Kuna tegemist on mahukate, süvenemist ning eriteadmisi nõudvate materjalidega, paluti Keskkonnaametil pikendada ettepanekute esitamise tähtaega vähemalt nädala võrra. Kuna Keskkonnaamet on viidanud vajadusele ja ootusele konstruktiivsete ettepanekute osas, siis paluti ka sel põhjusel ajapikendust. Alternatiivina toodi hetkeinfo baasil välja, et oleme Keretü looduskaitseala piiride muutmise vastu selles osas, mis puudutab alade kaitse alt välja arvamist. Juhul, kui tähtaega ei pikendata, palume selle seisukohaga arvestada.	Ettepanekuga arvestati ja tähtaega pikendati kuni 18.06.2026. Uueks tähtajaks parandusettepanekuid ei esitatud.
Rõuge Jahiselts	Palutakse kaaluda eelnõus kavandatava kaitseala piiride muutmist Kanarbiku sihtkaitsevööndis viisil, et ligi 20 aastat Rõuge Jahiseltsi kasutuses olnud jahikantsel jääks Kanarbiku sihtkaitsevööndist välja või lubada erisused, mis võimaldaksid jahindusobjekti kasutamise senisel viisil ja eesmärkidel.	Ettepanekuga arvestati. Jahikantsli piirkond tsoneeritakse liikumispiiranguga sihtkaitsevööndist piiranguvööndisse. Lisaks anti ülevaade jahipidamise võimaluste kohta nii praegu kui ka kaitse-eeskirja muudatuse kinnitamisel.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Kuigi kaitseala pindala väheneb 3,97 ha võrra Keretü piiranguvööndis ja 3,48 ha Lükka sihtkaitsevööndis, siis Kanarbiku sihtkaitsevöönd suureneb 16,56 ha. Lisaks korrigeeritakse kogu looduskaitseala piire vastavalt 2024. aasta põhikaardile. Kaitseala valitsejal on võimalus tegevusi keelata või tingimus seada nii, et ei seataks ohtu kaitseväärtuste säilimist. Ala piiride muutmise kaasnab positiivne mõju riiklikule julgeolekule. Sotsiaalvaldkonnale,

majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele puudub määruse jõustumisel oluline mõju, sest ala on juba kaitse all ja kaitseala kogupindala muutub 9,11 ha.

Planeeringud tuleb kooskõlla viia kehtestatud õigusaktidega. Seega mõjutab määruse kehtestamine ka kehtestatud planeeringuid. Teadaolevalt vastuolusid kehtivate planeeringutega ei ole, mistõttu oluline mõju selles küsimuses puudub.

Vastavalt maamaksuseaduse §-le 4 kaasneb eelnõu jõustumisega kohaliku omavalitsuse maamaksutulude vähenemine. Maamaksuseaduse § 4 lõike 3 kohaselt hakkab maamaksusoodustus kehtima määruse jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuaril. Maamaksuseaduse § 4 lõike 1 punkti 1¹ kohaselt kaitsealade sihtkaitsevööndi maalt maamaksu ei maksta. Rõuge vallas väheneb maamaksutulu umbes 100 euro võrra aastas.

Kuna Keretü looduskaitseala asub riigimaal ja Nursipalu harjutusväljal, kus majandustegevus on piiratud, siis on eelduslikult muudatuse mõju majandustegevusele väike ja teisi mõjuhinnanguid (metsa- ja puidusektor sotsiaalmajanduslik mõju, riigimetsast saamata jääv puidutulu, süsinikuvaru arvutused ja maavara kasutamata jätmisel riigile saamata jääv tulu) ei arvutata.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Vaidlustamine

Määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Üldkorralduse tunnustele vastavad määruses need sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastatakse teiste ministeeriumidega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu.